

hbo-master Design

Willem de Kooning Academie

Rotterdam

N
V
A
O

14 december 2015

NVAO beperkt Toets nieuwe opleiding

Adviesrapport

Inhoud

1	Samenvattend advies	3
2	Werkwijze panel	6
3	Beschrijving van de opleiding	7
	3.1 Algemeen	7
	3.2 Profiel instelling	7
	3.3 Profiel opleiding	7
4	Opleidingsbeoordeling	9
	4.1 Beoogde eindkwalificaties	9
	4.2 Onderwijsleeromgeving	12
	4.3 Toetsing	18
	4.4 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	20
	4.5 Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding	21
	4.6 Graad en CROHO-onderdeel	22
5	Overzicht oordelen	23
	Bijlage 1: Competenties Master Design	24
	Bijlage 2: Curriculumschema	26
	Bijlage 3: Samenstelling panel	28
	Bijlage 4: Programma locatiebezoek	29
	Bijlage 5: Overzicht van bestudeerde documenten	31
	Bijlage 6: Lijst met afkortingen	32

1 Samenvattend advies

De Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO) ontving van de Willem de Kooning Academie (Hogeschool Rotterdam) een aanvraag voor een Toets Nieuwe Opleiding (TNO) van de hbo-master Master Design. De NVAO stelde een panel van experts samen, die de beschikbare informatie en het programma heeft bestudeerd en het voorgestelde programma heeft besproken met vertegenwoordigers van de opleiding tijdens een visitatiebezoek.

De Master Design is een creatieve opleiding waarin design research en nieuwe ontwerppraktijken centraal staan. Het onderwijs is competentiegericht en afgestemd op het functioneren in de beroepspraktijk. De opleiding hanteert zeven competenties, die de basis vormen voor het curriculum en de toetsing. Centraal in het programma van de Master Design staan twee leerlijnen, Onderzoek en Nieuwe Praktijken, die doorheen vier tijdvakken worden doorlopen. De opleiding wordt alleen in deeltijd aangeboden.

Het panel apprecieert de manier waarop via competenties en gedragsindicatoren de beoogde eindkwalificaties van de masteropleiding Design concreet worden gemaakt en waardeert het uitgebreide proces van aftoetsing van de eindkwalificaties. Het panel vindt dat het profiel van de opleiding afgestemd is op het veranderende praktijkveld waarbinnen een ontwerper moet functioneren en de verandering in competenties die een hedendaagse ontwerper daardoor nodig heeft. De inbedding van een Designopleiding binnen de kunstacademie heeft volgens het panel een duidelijke toegevoegde waarde en biedt de opleiding een unieke positie. Het panel raadt echter aan deze authenticiteit duidelijker uit te spelen in de profilering van de opleiding.

Samenvattend is het panel van oordeel dat de beoogde eindkwalificaties van de opleiding wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd zijn en voldoen aan internationale eisen.

Het panel waardeert de heldere opbouw van de studie via de twee leerlijnen Nieuwe Praktijken en Onderzoek, en de stimulerende onderwijsomgeving die aan de studenten geboden wordt. Het panel heeft vastgesteld dat studenten en docenten in de opleiding de mogelijkheid krijgen om aan onderzoek te doen op een manier die hen verrijkt en hen naar het masterniveau toe leidt. Het panel is hierbij van mening dat 'onderzoek door design', en met name de manier waarop deze invalshoek instrumenteel in het onderwijs wordt ingezet, authentiek is. Het panel adviseert daarom dit nadrukkelijker in de profilering van de opleiding naar voren te laten komen.

Ook wat betreft het realiseren van kennisverdieping vindt het panel dat de opleiding aan de maat is. Studenten volgen weliswaar individuele trajecten, maar verdiepen zich na een beargumenteerde keuze in uitgekozen thema's of methoden. Het panel is van oordeel dat er in de onderwijsleeromgeving voldoende elementen aanwezig zijn om de groeicurve van bachelor- naar masterniveau voor de studenten mogelijk te maken.

Het panel vindt dat de opleidingsspecifieke voorzieningen aan de maat zijn en dat het docentenkorps in staat is om de eindkwalificaties en de specifieke onderwijsaanpak van de opleiding te realiseren. Waar inhoudelijke expertise in het kernteam ontbreekt, is de opleiding in staat om (gast)docenten aan te trekken die belangrijke toegevoegde waarde

kunnen brengen. Wel raadt het panel aan om de in huis aanwezige expertise in design research in de toekomst te versterken, bijvoorbeeld door een lectoraat over deze thematiek.

Het panel heeft een belangrijk aandachtspunt geïdentificeerd voor het leveren van een kwaliteitsvolle leeromgeving. Het betreft de beperkte omvang van het kernteam van de opleiding. Deze maakt de opleiding kwetsbaar en biedt extra uitdagingen voor de verankering van de opleiding en het gekozen onderwijsconcept, te meer omdat ook de bezetting van de andere stafleden erg wisselend is en de docenten vaak een erg kleine aanstelling hebben. Voor dit aandachtspunt heeft het panel echter voldoende garanties gekregen om vertrouwen te stellen in de procedures die aanwezig zijn. Desalniettemin vraagt het panel dat aan dit punt permanent aandacht te besteden, zeker indien de instroom groter wordt.

Samenvattend is het panel van oordeel dat het programma, het personeel en de opleidings specifieke voorzieningen het voor de instromende studenten mogelijk maakt de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Het toetsysteem is conform de onderwijsvisie van de opleiding gericht op persoonlijke ontwikkeling, met veel formatieve toetsmomenten. Eerder dan aparte opleidingsonderdelen te toetsen, gebeurt integratieve toetsing aan het einde van elke periode, met het eindexamen aan het einde van de opleiding als moment waarop de studenten bewijzen het masterniveau te hebben bereikt. Omdat het bij deze vorm van toetsing moeilijker is dan bij klassieke toetsing om na te gaan in welke mate alle verschillende componenten van de opleiding verworven zijn, beschouwt het panel een gedegen en kwaliteitsvol toetsbeleid als een noodzakelijke voorwaarde om vertrouwen te hebben in de kwaliteit van het toetsmechanisme als geheel.

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding is ingebed in een solide systeem van kwaliteitszorg van de toetsing. De betrouwbaarheid van de toetsing wordt in de hand gewerkt door toepassing van het meerogenprincipe, door het feit dat er veel momenten van (formele) toetsing zijn, door de inzet van collegiale toetsing en door de training die het kernteam heeft genoten. De validiteit van de toetsing is geborgd door integratief en competentiegericht te toetsen. Studenten en docenten vinden de toetsing en de beoordeling transparant en correct. De opleiding kan bovendien een beroep doen op een ervaren en goedwerkende examen- en toetscommissie.

Het panel ziet ook enkele duidelijke verbeterpunten. Het vraagt de opleiding om de kwaliteit van de toetsing blijvend te verbeteren via een doorgedreven proces van kalibratie tussen beoordelaars. Met betrekking tot de evaluatieformulieren beveelt het panel aan de criteria voor de beoordeling niet te gedetailleerd uit te werken, zodat voldoende ruimte gelaten wordt voor de beoordelaars. Het panel vraagt bovendien meer duidelijkheid te scheppen over de rol van elk van de aanwezigen in het eindassessment (adviserende rol of beoordelaar). Daarnaast wordt aangeraden om voor elke aparte opleiding een examen- en toetscommissie te voorzien.

Samenvattend is het panel van oordeel dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Het panel heeft bovendien vastgesteld dat de instelling aan studenten de garantie geeft dat het programma volledig kan worden doorlopen en toereikende financiële voorzieningen beschikbaar stelt.

Het panel komt tot een positief eindoordeel ten aanzien van de kwaliteit van de nieuwe opleiding hbo-Master Design van de Willem de Kooning Academie (Hogeschool Rotterdam) en adviseert de NVAO om overeenkomstig te besluiten.

Den Haag, 14 december 2015

Namens het panel ter beoordeling van de beperkt Toets nieuwe opleiding hbo-Master Design van de Willem de Kooning Academie (Hogeschool Rotterdam),

Dr. M.S. Leloux
(voorzitter)

Dr. J. De Groof
(secretaris)

2 Werkwijze panel

De NVAO heeft een panel vastgesteld met volgende samenstelling:

- Voorzitter: Dr. M.S. Leloux, directeur bureau Kennistransfer, Universiteit van Amsterdam;
- Leden:
 - Prof. Dr. Ir. M.C. van der Voort, adjunct-hoogleraar Human Centered Design, Universiteit Twente;
 - Ad Van Rosmalen, departementshoofd Sint Lucas, Karel De Grotehogeschool Antwerpen;
- Student-lid: Ferdi Verhulst, bachelorstudent Geschiedenis, Universiteit Utrecht.

Het panel werd bijgestaan door drs. Henri Ponds, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator en dr. Jetje De Groof, freelance, secretaris.

Bij de toetsing heeft het panel het Beoordelingskader voor de beperkt Toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2014, nr 36791) in acht genomen.

Het panel heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. In bijlage 5 van dit adviesrapport is een overzicht opgenomen van documenten die het panel heeft ontvangen. Op 21 september 2015 is het panel bij elkaar geweest. Tijdens deze bijeenkomst zijn de eerste bevindingen van het panel besproken en zijn vragen geformuleerd voor de aanvrager.

Op 22 september 2015 heeft het panel een locatiebezoek afgelegd. Tijdens dit bezoek is het panel in verschillende gespreksrondes van nadere informatie voorzien en zijn de vraagpunten aan de orde gesteld en in discussie gebracht. Het programma van het locatiebezoek is toegevoegd in bijlage 5. Na afloop van de gesprekken heeft het panel het geheel van bevindingen en overwegingen onderling besproken en vertaald naar voorlopige conclusies. Aan het eind van het bezoek heeft de panelvoorzitter die conclusies mondeling teruggekoppeld naar de opleiding. Op basis van de bevindingen, overwegingen en conclusies heeft de secretaris een conceptadvies opgesteld dat aan de panelleden is voorgelegd. Vervolgens heeft het panel dit concept van commentaar voorzien, waarna het conceptrapport is vastgesteld door de voorzitter. Het adviesrapport is op 26 november 2015 aan de opleiding voorgelegd ter controle op feitelijke onjuistheden. De opleiding heeft op 2 december 2015 gereageerd op het adviesrapport. Dit heeft geleid tot enkele aanpassingen, waarna het definitieve rapport is vastgesteld door de voorzitter. Het panel heeft dit advies in volledige onafhankelijkheid opgesteld en op 14 december 2015 aan de NVAO aangeboden.

3 Beschrijving van de opleiding

3.1 Algemeen

Instelling:	Hogeschool Rotterdam
Opleiding:	Master Design
Variant(en):	Deeltijd
Graad:	Master of Arts
Afstudeerrichtingen:	--
Locatie(s):	Rotterdam
Studieomvang (EC):	60 EC
CROHO-onderdeel:	Taal en Cultuur, subonderdeel Beeldende Kunst en Vormgeving

Het panel volgt de opleiding in het hanteren van de toevoeging 'of Arts' aan de mastergraad. Deze toevoeging ligt in lijn met de inbedding van de opleiding binnen de Willem de Kooning Academie, met het profiel van de instromende studenten en met de beoogde eindkwalificaties. De toevoeging 'of Arts' is bovendien in overeenstemming met de landelijke richtlijn voor dit type opleidingen (Richtlijn opgesteld door OCW, Nuffic en de hogescholensector).

3.2 Profiel instelling

De Willem de Kooning Academie (WdKA) vormt samen met haar Piet Zwart Institute een van de veertien instituten van de Hogeschool Rotterdam, die 33.000 studenten en ruim 3.000 medewerkers telt. Naast vier bacheloropleidingen (Autonome Beeldende Kunst; Vormgeving; Docent Beeldende Kunst en Vormgeving; en Leisure Management / Vrijtijdsmanagement) biedt de WdKA ook vijf masteropleidingen aan (Master Fine Art; Master Media Design and Communication; Master Interior Architecture and Design; Master Product Design; en Master Art Education). De masteropleidingen zijn gegroepeerd binnen het Piet Zwart Institute.

De WdKA stelt zich als doel vooruitstrevend kunstonderwijs aan te bieden, afgestemd op de veranderende, multidisciplinaire beroepspraktijk en de vragen uit de industrie. De ambitie is om creatieve pioniers op te leiden binnen het artistieke domein, die een plaats innemen in het internationale beroepenveld van de 'creative industry'.

In 2012 is aan de WdKA een veranderproces van de bacheloropleidingen ingezet. De bacheloropleidingen starten voortaan vakgericht, maar groeien in een latere fase uit tot een breed en contextueel leerproces. De vijf speerpunten in het nieuwe onderwijsaanbod zijn innovatie, ondernemerschap, samenwerking, internationale gerichtheid en talentontwikkeling.

3.3 Profiel opleiding

In de Master Design, die een nieuwe opleiding is, wordt afstand gedaan van de vakdisciplines om plaats te maken voor mediumonafhankelijkheid als uitgangspunt van de opleiding. De Master Design is een creatieve opleiding waarin design research en nieuwe ontwerp praktijken centraal staan. Het maatschappelijke doel van de opleiding is relevante

innovaties te leveren op het vlak van producten en processen, en hierover te publiceren aan het werkveld. Het persoonlijke doel van de studenten is de eigen beroepspraktijk te (her)positioneren en het creatief ondernemerschap te versterken.

De opleiding hanteert zeven competenties (creërend vermogen, onderzoekend vermogen, innoverend vermogen, organiserend vermogen, communicatief vermogen, omgevingsgerichtheid en vermogen tot samenwerken), die de basis vormen voor het curriculum en de toetsing (zie bijlage 1). Centraal in het programma van de Master Design staan twee leerlijnen, Onderzoek en Nieuwe Praktijken, die doorheen vier tijdvakken worden doorlopen. Deze tijdvakken corresponderen met de fasen van het ontwerp- en onderzoeksproces. De opleiding wordt in deeltijd aangeboden. De doorlooptijd van het programma is twee jaar.

Het onderwijs is competentiegericht en afgestemd op het functioneren in de beroepspraktijk. De student vult in grote mate het curriculum zelf in door vragen die voortkomen uit de eigen praktijk uit te werken in een zelf geïnitieerd design research. In het curriculum wordt dit onderzoeksproces door middel van workshops stapsgewijs ondersteund. De student documenteert bevindingen en doet hiervan (beeldend) verslag. Door middel van feedback wordt verder gewerkt richting eindproject (of product). Naast workshops en lezingen neemt zelfstudie een prominente plaats in. Feedback van coaches en peers staat centraal in de ontwikkeling van de studenten.

De aanvraag voor de Toets Nieuwe Opleiding (TNO) voor de Master Design kan niet los gezien worden van de al geaccrediteerde masteropleiding Product Design. Deze master werd in 2009 aangevraagd bij de NVAO door drie instituten van de Hogeschool Rotterdam: de WdKA, het Instituut voor Engineering & Applied Science (waar de opleiding organisatorisch werd ondergebracht) en het Instituut voor de Gebouwde Omgeving. De aanmeldingen voor deze onbekostigde opleiding waren aanvankelijk tegenvallend, waardoor de opleiding niet meteen van start ging.

In 2011 besloot de Hogeschool Rotterdam om in het kader van het Sectorplan Kunstvakonderwijs 'Focus op toptalent' voor de WdKA een Master Design uit te werken. Daarbij viel het op dat de eindkwalificaties van de Master Product Design een aanzienlijke overlap vertoonden met de eindkwalificaties die men voor ogen had met de Master Design: bij beide opleidingen vormen het mediumafhankelijke karakter en de nadruk op onderzoek en ondernemerschap het uitgangspunt. Tegen die achtergrond werd in 2013 de slapende opleiding Product Design uitgewerkt tot een draaiende opleiding. In januari 2014 startte een eerste cohorte studenten.

Met het aflopen van de accreditatietermijn van de Master Product Design in het verschiet werd besloten om af te zien van een nieuwe accreditatieaanvraag voor de Master Product Design, en een TNO aan te vragen voor een nieuwe opleiding Master Design. Deze Master Design moet beter in staat zijn ontwerpers uit het gehele beroepenveld de mogelijkheid te bieden een zelfgeformuleerd onderzoek te doen.

4 Opleidingsbeoordeling

Van toepassing is het Beoordelingskader voor de beperkte Toets nieuwe opleiding van de NVAO (2014, Nr. 36791).

Het kader voor de beperkte beoordeling van nieuwe opleidingen wordt gebruikt als de instelling beschikt over een positief oordeel over de instellingstoets kwaliteitszorg.¹ De beoordeling komt tot stand op basis van een discussie met 'peers' over de inhoud en kwaliteit van de opleiding en is gericht op vier vragen:

1. Wat beoogt de opleiding?
2. Hoe wil de opleiding dit realiseren?
3. Hoe wil de opleiding dit toetsen?
4. Zijn er voldoende financiële middelen?

Deze vier vragen zijn vertaald in vier standaarden. Over de standaarden geeft een visitatiepanel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, ook op een driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarden, of negatief.

4.1 Beoogde eindkwalificaties

4.1.1 Standaard 1

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

Het informatiedossier dat het panel kon raadplegen legt uit hoe de WdKA met de masteropleiding Design wil inspelen op maatschappelijke veranderingen die het beroepsdomein van de ontwerper grondig aan het veranderen zijn. Nieuwe inrichtingsvragen ontstaan door maatschappelijke ontwikkelingen zoals globalisering, technologische vernieuwing en de snelle groei van communicatiesystemen. Nieuwe ontwerppraktijken komen op als gevolg van de vervlechting van het digitale domein met ons dagelijkse bestaan. Ontwerp wordt hierdoor minder gestuurd door medium- en disciplinetradities, maar vraagt een benadering die de context in beschouwing neemt. Deze visie op de veranderende context waarin de ontwerper zich moet bewegen, zo stelde het panel vast, werd door de verschillende gespreksgroepen tijdens het locatiebezoek gedragen.

De Master Design is, in het verlengde van deze transitie, een hedendaagse ontwerper, die in staat is in multidisciplinaire teams te werken aan de ontwikkeling en het ontwerp van producten, diensten of processen en daarbij de behoeften en wensen van de gebruiker centraal kan plaatsen. Hij/zij moet onderlegd zijn in het doen van gedegen onderzoek en in staat zijn een sterke regie te voeren. Ook kwaliteiten die van oudsher kenmerkend zijn voor

¹ Een instelling die beschikt over een positieve instellingstoets kwaliteitszorg kan ook vragen om de uitgebreide TNO uit hoofdstuk 6 van deze beoordelingskaders.

kunst en design, zoals creatie, concept, visualiteit, tactiliteit en kritische 'open' houding, blijven hier deel van uitmaken.

De opleiding heeft, tegen de achtergrond van het geschetste profiel, zeven competenties uitgewerkt. De beschrijving van deze competenties, die samen met de bijhorende gedragsindicatoren de eindkwalificaties van de Master Design vormen, werd opgenomen in bijlage 1. De opleiding, zo las het panel in het informatiedossier, is bedoeld voor ontwerpers en andere creatieve beroepsbeoefenaars.

Het panel stelde tijdens het locatiebezoek en in het informatiedossier vast dat de eindkwalificaties aan verschillende bronnen werden afgetoetst: het landelijke beroepsprofiel Beeldende Kunst en Vormgeving voor de nationale eisen en het 'Tuning Document Design Education' van de European League of Institutes of the Arts (ELIA) voor de internationale invalshoek. Van de vertegenwoordigers van het werkveld vernam het panel tijdens het locatiebezoek dat zij geconsulteerd werden bij de uitwerking van het profiel en de eindkwalificaties van de opleiding. De vertegenwoordiger van het onderwijsbestuur wees er bovendien op dat John Butler, voormalig voorzitter van ELIA, bereid is gevonden om als adviseur voor de opleiding op te treden.

Ondanks de heldere beschrijving van profiel, competenties en gedragsindicatoren, had het panel na lezing van het informatiedossier nog vragen over de specifieke positie van een Design-master in een kunstacademie en de meerwaarde van de opleiding voor de beoogde doelgroep.

Het werkveld stelde dat de combinatie van inbedding in de kunstacademie met een 'design research'-insteek het potentieel heeft mensen af te leveren die 'out of the box'-denken combineren met 'evidence based' probleemoplossend denken. Dit is een verrijking, niet alleen voor de ontwerper zelf, maar ook voor de ontwerper als partner in complexe projecten. Het werkveld verwacht daarom veel belangstelling voor de nieuwe opleiding, ook vanuit het kunstvakonderwijs waar een grote vraag is naar masteropgeleide docenten.

De studenten illustreerden tijdens de gesprekken hoe zij de meerwaarde van de opleiding zien. De specifieke combinatie van de artistieke, vormgevende praktijk enerzijds en de design-researchinsteek van de opleiding anderzijds werkt als hefboom om het hele werkproces van idee naar product te veranderen. Kenmerkend voor een Designopleiding binnen de kunstacademie vinden de studenten de ruimte om rond (ethische) grondvragen te werken, eerder dan louter naar de (technische) optimalisatie van een product te streven.

Het panel stelde in het informatiedossier vast dat de eindkwalificaties werden afgezet tegen de Dublin-descriptoren met als doel de aansluiting aan het masterniveau te waarborgen. In het informatiedossier wordt uiteengezet welke dimensies van de opleiding het masterniveau belichamen: het eigen onderzoek, met een complexe onderzoeksvraag- en proces; de verdieping van het ondernemerschap; de diverse en soms tegengestelde belangen waarmee moet omgegaan worden; de aanvullende samenwerking die moet gezocht worden; en de verdieping en verbreding van kennis en vaardigheden op bekende en onbekende terreinen.

Het panel peilde bij verschillende gespreksgroepen naar de onderzoeksvisie binnen de opleiding. De vertegenwoordigers van het werkveld lichtten toe dat ontwerpers in de beroepspraktijk vaak zeer pragmatisch beargumenterend te werk gaan, maar de nood voelen aan meer systematiek, omdat ze door de snel veranderende context tegen de grenzen van hun vak zijn aangelopen. De vertegenwoordiger van het onderwijsinstituut benadrukte dat de researchinsteek van de opleiding deze instromers naar een hoger niveau

wil brengen, zodat ze in staat zijn de beroepspraktijk te herdefiniëren. In het kunstonderwijs wordt daarbij gezocht naar vormen van onderzoek, waarin de ontwerper enerzijds zijn artistieke drijfveren en verhoog kan verwerken, maar anderzijds gedwongen wordt systematisch te argumenteren en motiveren. Verschillende soorten design research worden hierbij onderscheiden: 'onderzoek ten behoeve van design', 'onderzoek naar design' en 'onderzoek door design'. Terwijl in het informatiedossier de nadruk wordt gelegd op de eerste twee varianten, is de derde manier van aan onderzoek doen, heel specifiek voor ontwerpers. Het panel vernam van verschillende gespreksgroepen dat onderzoek door design als een kenmerkend element van de Master Design beschouwd kan worden (verdere toelichting, zie 4.2.1., curriculum).

Overwegingen

Het panel is van mening dat de beoogde eindkwalificaties van de opleiding wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd zijn en voldoen aan internationale eisen. Het panel apprecieert de manier waarop via competenties en gedragsindicatoren de beoogde eindkwalificaties van de masteropleiding Design concreet worden gemaakt en waardeert het uitgebreide proces van toetsing van de eindkwalificaties. Met name de betrokkenheid van het werkveld en de adviserende rol van John Butler van ELIA ziet het panel als belangrijke kwaliteitsindicatoren van een adequate profilering van de nieuwe opleiding in een snel veranderend veld.

Het panel vindt dat het profiel van de opleiding afgestemd is op het veranderende praktijkveld waarbinnen een ontwerper moet functioneren en de verandering in competenties die een hedendaagse ontwerper daardoor nodig heeft. De insteek van de opleiding, waarbij welbepaalde meer disciplinegerichte skills worden losgelaten ten voordele van het ontwikkelen van een ontwerpend, onderzoekende houding, die veel breder kan worden toegepast dan alleen op kunstobjecten, vindt het panel waardevol.

De inbedding van een Designopleiding binnen de kunstacademie heeft volgens het panel een duidelijke toegevoegde waarde en biedt de opleiding een unieke positie. Het panel stelde vast dat de opleiding nog zoekende is hoe deze positie concreter gemaakt kan worden. Het panel raadt aan deze authenticiteit duidelijker uit te spelen in de profilering van de opleiding.

Het panel heeft ten slotte nog enkele detailopmerkingen over de invulling van enkele van de competenties. Zo vraagt ze de opleiding om bij 'creërend vermogen' ook de dimensie van 'positioneren in de markt' te vertalen naar een gedragsindicator. Voor 'innoverend vermogen' valt het het panel op dat de gedragsindicatoren meer op detailniveau zijn uitgewerkt dan bij de andere competenties. Het panel vraagt om het niveau van uitwerking consistent door te trekken doorheen alle competenties.

Conclusie: Voldoet

4.2 Onderwijsleeromgeving

4.2.1 Standaard 2

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

Onderwijsvorm

Het informatiedossier informeerde het panel dat het onderwijs van de masteropleiding Design, in navolging van het onderwijsmodel van de Hogeschool Rotterdam, praktijk-, kennis- en studentgestuurd wil zijn. De vakdisciplines worden verlaten ten voordele van de kernactiviteit van de opleiding, te weten design research, vertrekkend van vragen die voortkomen uit de eigen praktijk van de student. Het onderwijs is competentiegericht in de zin dat de ontwikkeling van zeven competenties centraal staat en dat toetsing ook wordt ingezet met als doel feedback te kunnen geven op de ontwikkeling van de competenties.

Deze visie concretiseert zich in de gebruikte werkvormen: workshops, met daarbinnen verschillende inhoudelijk geprogrammeerde lezingen; werksessies en feedback waarin studenten de verbanden leggen tussen hun ontwerppraktijk en design research; zelfstudie waarin het design research en de vrije keuzeruimte uitgevoerd wordt; en lezingen over nieuwe opkomende ontwerppraktijken. De docenten gaven tijdens de gesprekken aan dat de sleutelementen van het onderwijsconcept voor het bereiken van het masterniveau de workshops, de 'critical readings' (zie 4.2.1., 'curriculum'), de coaching en de beoordelingsmomenten zijn.

Centraal in de opleiding, zo las het panel, staat dat studenten van elkaar leren, via intervisie, interdisciplinaire samenwerking, en peer- en groepscoaching. Daarnaast wordt de begeleiding en coaching verzorgd door (gast)docenten. De voortgang van het onderzoek en de ontwikkeling van de competenties staan centraal in de coaching. De studenten waren tijdens de gesprekken lovend over de mate waarin de inhoud en wijze van begeleiding het groeiproces van de studenten ondersteunt.

De online leeromgeving, die het panel uitgebreid kon inkijken, is een ander centraal element van de onderwijsleeromgeving. Het panel vernam in het informatiedossier dat elke student bij aanvang van de opleiding een online research blog opzet, die een ontwikkelportfolio is. Belangrijkste doel is het tonen van de ontwikkeling van de design research. In de studentenevaluaties die tijdens de site visit ter tafel lagen, las het panel dat de feedbackprocedure op deze blogs nog niet optimaal is. De opleidingscoördinatie en docenten gaven toe dat hier een verbeteringslag te maken is. Studenten zullen gecoacht worden om de 'deliverables' concreter en meer afgelijnd te maken, zodat het volume van de blog werkbaarder wordt. Studenten gaven aan dat de research blog zeker in de eerste fase van de studie studenten helpt vooruitgang te boeken.

De opleiding wordt in deeltijd aangeboden. Het panel vernam dat de opleiding uitgaat van studenten die verschillende jaren ervaring hebben in de beroepspraktijk, maar deze willen verrijken en verder ontwikkelen.

Curriculum

De Master Design heeft een omvang van 60 EC. De leerlijnen 'Onderzoek' en 'Nieuwe praktijken' vormen de basis van het curriculum van de masteropleiding. De leerlijnen worden doorlopen in vier tijdvakken (semesters). De vertegenwoordigers van het opleidingsmanagement lichtten tijdens het visitatiebezoek toe dat elk van deze vier fasen overeenstemt met de domeinen van het ontwerp- en onderzoeksproces: oriëntatie, concept, ontwerp en realisatie. Naast deze beide leerlijnen is er een aanvullend onderdeel 'Vrije Keuzeruimte' voorzien. In het informatiedossier raadpleegde het panel het overzicht van de competenties/gedragsindicatoren die aan bod komen/getoond worden in de verschillende onderdelen van het curriculum.

Het zelfstandig leren uitvoeren van design research, zo las het panel in het informatiedossier, staat centraal in de leerlijn Onderzoek. Aandachtspunten hierbij zijn eigen design research opzetten en uitvoeren, onderzoeksvaardigheden (inclusief inzet methoden), reflectievaardigheden (inclusief vragen stellen) en presentatievaardigheden (inclusief argumenteren). De thematische lezingen en workshops staan steeds in het teken van de fase van het onderzoek waarin de student zich bevindt.

Het panel ging tijdens de gesprekken uitgebreid in op de verschillende invalshoeken van 'design research' die een rol spelen in de opleiding. Het viel het panel op dat in het informatiedossier twee vormen van design research worden onderscheiden, namelijk 'onderzoek ten behoeve van design', waarbij design research als doel heeft om tot betere ontwerp oplossingen te komen; en 'onderzoek naar design', waarbij gekeken wordt naar de (maatschappelijke) betekenis van design. Tijdens de gesprekken trad een derde methode, namelijk 'onderzoek door design', die in het informatiedossier minder uitgebreid werd belicht, prominent op de voorgrond. De kern hiervan is dat de student zelf ontwerpt en het effect daarvan (zowel object als proces) op de omgeving onderzoekt. Verschillende gespreksgroepen benadrukten dat in de kunstacademiecontext onderzoek gebeurt door middel van het maakproces en dat de methoden die studenten inzetten ook vanuit het perspectief van de ontwerper worden gekozen. Deze derde lijn kan dan ook begrepen worden als inherent aan de praktijk van het ontwerpen. Docenten en studenten legden aan het panel uit dat studenten hierbij worden aangezet om het proces te visualiseren, waarmee ze enerzijds de beeldende component van hun publicatie voorbereiden. Anderzijds, zo gaven de studenten aan, vormt deze visualisatie meteen ook een begin van communicatie met de gebruikers, waardoor stappen vooruit gezet worden in het ontwerpproces.

In de opleiding wordt ten behoeve van het onderzoeksproces gewerkt met twee verschillende instrumenten: de 'design research cirkel', die de fasen visualiseert die in elke ontwerp- en design research cyclus worden doorlopen; en de 'zandloper: publiceren en presenteren op masterniveau'. Voorafgaand aan het locatiebezoek vroeg het panel zich af of deze modellen niet te dwingend zijn en wel verenigbaar zijn met een autonome praktijk. Studenten gaven aan dat beide instrumenten ondersteunend werken, flexibel ingezet worden en algemeen als nuttig worden beschouwd.

De tweede leerlijn, Nieuwe Praktijken, wil studenten kennis laten maken met nieuwe en zich snel ontwikkelende ontwerp praktijken met het oog op het herpositioneren van de eigen beroepspraktijk en het versterken van het ondernemerschap. De eerste twee perioden staan in het teken van kennismaking met nieuwe praktijken en het in relatie brengen van deze praktijken met de eigen praktijk. In het derde en vierde tijdvak komt het creatief ondernemerschap aan bod om met de uitkomsten van het design research de eigen (her)positionering en ondernemerschap te versterken. In de slotfase wordt aandacht besteed aan de verbinding tussen de eigen design research, de mogelijke markt voor het

eindproduct en de verdienmodellen die ontwikkeld kunnen worden. Het panel las in het informatiedossier dat alle opgaven in de leerlijn Nieuwe Praktijken zich richten op nog niet eerder gerealiseerde design research, vormgevingsideeën en reflecties op de toekomst van de eigen beroepspraktijk.

Het viel het panel bij de consultatie van het informatiedossier op dat voor de invulling van de ondernemerscomponent, nieuwe verdienmodellen en budgetteringsaspecten niet aan bod komen. Desgevraagd gaven de vertegenwoordigers van het opleidingsmanagement aan dat in de workshops de 'value proposition' (o.a. aan de hand van het Canvas model) wordt behandeld, zonder echter op specifieke verdienmodellen in te gaan.

Het derde onderdeel van de studie, de Vrije Keuzeruimte, geeft studenten in het kader van hun eigen research de mogelijkheid lezingen te organiseren en/of te modereren met specialisten. Daarnaast kunnen ze in overleg met de staf de vrije keuzeruimte benutten voor externe studieperiodes en/of zelfgekozen opdrachten. De gesprekken met de vertegenwoordigers van het opleidingsmanagement en met studenten leerden het panel dat er weliswaar vrijheid wordt geboden in het curriculum, maar dat de link met competentie-ontwikkeling en het eigen design research duidelijk aanwezig moet zijn.

Studenten in de Master Design krijgen veel ruimte om eigen accenten te leggen binnen het aangeboden curriculum. Vanuit de vaststelling dat elk leertraject individueel is, ging het panel met verschillende gespreksgroepen in op de manier waarop het masterniveau door het curriculum en de gebruikte onderwijsvorm geborgd wordt.

De vertegenwoordigers van het opleidingsmanagement illustreerden hoe het proces, dat de studenten in de opleiding doorlopen, tot kennisverdieping leidt. De student stelt zich via het volgen van de Design Research-cirkel voortdurend de vraag hoe hij/zij aan kennis komt over het gebied waarin de onderzoeksvraag zich afspeelt. Dit betekent dat zowel gekeken wordt naar wat er op wetenschappelijk niveau over geschreven is, als naar wat er in het eigen veld over beschikbaar is. Dit gebeurt in verschillende iteraties, waarbij de gestelde vragen (Wat is gebied van onderzoek? Wat met participanten? Hoe design? Hoe verhoudt zich dat met nieuwe praktijken?) steeds worden teruggebracht naar het eigen onderzoeksproject.

Uitgelegd werd dat studenten nieuwe kennis krijgen aangereikt in de vorm van workshops en lezingen. Door verschillende gespreksgroepen werd het belang van de 'Critical reading'-workshops aangehaald, waarin samen met de docenten intensief gereflecteerd wordt over de verplichte literatuur. Studenten worden echter niet getoetst op kennis van deze aparte aangeboden onderdelen (zie ook 4.3.1.). Ze kiezen zelf, in het kader van hun eigen behoeften, welke van de aangeboden kennis en literatuur ze verder willen uitdiepen. Op verschillende momenten wordt echter gepeild naar de manier waarop ze deze keuze kunnen beargumenteren. Dit gebeurt in de coachingsessies, maar ook in de toetsen die plaatsvinden aan het einde van elke periode. Op die manier voorziet de opleiding op verschillende momenten checks van de mate waarin de nieuwe kennis werd geassimileerd en de mate waarin de keuze voor verdieping in een bepaalde richting kan worden beargumenteerd. De studenten verklaarden deze onderwijsaanpak zeer doeltreffend te vinden, afgestemd op hun specifieke behoeften en benadrukten dat de methode hen in staat had gesteld te groeien en hun kennis te verdiepen.

De docenten gaven eveneens aan dat verschillende lijnen, die voorzien zijn in het concept van de opleiding, ervoor zorgen dat zelfs met een heterogene instroom en diverse trajecten, studenten naar hetzelfde niveau worden geleid: het systeem van regelmatige toetsing; de competenties, die over de periodes heen ontwikkeld worden; en de coachinggesprekken, die met verschillende coaches gevoerd worden.

Studenten benadrukten dat, door telkens weer bevestigd te worden, door de coaches, bij de assessments en door onafhankelijke docenten, over de stappen gezet in het onderzoek en de gemaakte keuzes, een steile groeicurve mogelijk is.

Het panel ging ook na hoe de samenhang van het curriculum wordt geborgd. Tijdens de gesprekken werd van verschillende gespreksgroepen vernomen dat docenten op regelmatige basis overleggen om samenhang te garanderen, en dat sturing van (gast)docenten die minder centraal bij de opleiding betrokken zijn, gebeurt vanuit het kernteam. Formeel is de curriculumcommissie verantwoordelijk voor de samenhang van het curriculum, de aansluiting op de eindkwalificaties en de borging van het eindniveau. Voorstellen voor aanpassingen worden steeds ter goedkeuring voorgelegd aan de opleidingscommissie.

In- en doorstroom

Wie wil instromen in de opleiding moet over een bachelorgraad Vormgeving (of een verwante opleiding) en interesse in design research beschikken, maar bovendien praktijkervaring in een ontwerpende of artistieke praktijk hebben. In het kader van de toelating worden alle kandidaten getoetst aan de hand van het startdocument, met daarin een portfolio en een reflectie op de eigen competentie-ontwikkeling. De kandidaat moet bovendien een eigen leervraag formuleren, die mee het onderwerp vormt van het selectiegesprek.

Deeltijdstudenten beschikken over een zekere maturiteit, wat hun zelfsturing ten goede komt. Ze beginnen de opleiding met een duidelijke onderzoeksvraag, die hun is ingegeven door de grenzen in de eigen praktijk die ze zelf hebben ervaren. Vervolgens hebben ze twee jaar de tijd om het groeiproces van bachelor- naar masterniveau door te maken.

In het informatiedossier las het panel dat de studiebelasting twintig uur per week bedraagt. Van verschillende gespreksgroepen vernam het panel dat de opleiding de studeerbaarheid wil optimaliseren door de begeleiding erg op de individuele student te richten. De studenten die het panel kon spreken waren van mening dat de opleiding weliswaar intensiever was dan de voorziene twintig uur per week, maar voor hen zeer de moeite loonde aangezien het gaat over de integratie met de eigen beroepspraktijk, en dat daar uiteindelijk de persoonlijke winst te realiseren zal zijn.

Personeel

In het informatiedossier stelde het panel vast dat de docenten van de masteropleiding Design over relevante ontwerpervaring in de praktijk dienen te beschikken en/of werkzaam moeten zijn als ontwerper. Het kernteam bestaat uit dertien personen; zeven docenten beschikken over een mastergraad. Er zijn bovendien lectoren in het kernteam opgenomen, waarvan er drie zijn gepromoveerd. Zes van de leden van het kernteam vervullen een rol als coach. Naast het kernteam worden externe docenten en gastdocenten ingezet. Het panel las in het informatiedossier dat de opleiding bovendien nauw samenwerkt met de lectoraten van het kenniscentrum *Creating 010* van de Hogeschool Rotterdam voor de aandachtsgebieden 'creative business', 'revolutie in de maakindustrie', 'communication in the digital age', en 'culturele diversiteit'. Desgevraagd gaf de opleidingscoördinatie aan erg geïnteresseerd te zijn in de opbouw van een lectoraat rond 'design research' binnen de WdKA.

Het viel het panel na lezing van het informatiedossier op dat er slechts 1,5 FTE aan docenten voorzien is voor de opleiding, dat vele docenten een kleine aanstelling hebben en dat bovendien veel gewerkt wordt met (wisselende) gastdocenten. Dit deed bij de panelleden de vraag ontspruiten naar de manier waarop de opleiding verankerd wordt. Van de vertegenwoordiger van het onderwijsinstituut vernam het panel dat de opleidingscoördinatie, die uit twee personen bestaat, de kern van de opleiding vormt, van waaruit de aansturing gebeurt. Daarnaast is er een kernteam van coaches aanwezig. De docenten verklaarden door het kernteam adequaat gebriefd te worden over het opzet van de opleiding, de beoogde competenties, het onderwijsmodel en het toetsbeleid. Studenten gaven aan tevreden te zijn over de kwaliteit van de docenten.

Na consultatie van de profielen van de docenten die in de opleiding betrokken zijn, ging het panel met verschillende gespreksgroepen ook dieper in op de inhoudelijke selectie van de docenten, met name hun ervaring met design research. Van de vertegenwoordiger van het onderwijsinstituut vernam het panel dat er enerzijds mensen worden aangetrokken die studenten kunnen begeleiden als rolmodel, inspirator en uitdager. Daarnaast zijn er docenten en coaches die de onderzoeksmethodiek aanbrenge en de studenten daar voortdurend op aanspreken. Hoewel de meeste van deze (gast)docenten over de mastertitel beschikken, is dit geen absolute vereiste. Belangrijk is dat de aangetrokken docenten verregaande expertise hebben in welbepaalde methodieken, en via de eigen praktijkervaring studenten meteen voeling kunnen geven van wat deze methodiek kan betekenen voor de eigen praktijk. De vertegenwoordigers van het werkveld vermeldde dat de opleiding erin slaagt gastdocenten aan te trekken die in hun eigen beroepspraktijk precies datgene ambiëren wat de opleiding beoogt en dat met andere woorden mensen aangezocht worden die verder invulling kunnen geven aan de opleiding. Hoewel het panel uit enkele studentenevaluaties kon opmaken dat de kwaliteit van de gastdocenten wisselend is, gaven de vertegenwoordigers van de studenten tijdens het locatiebezoek aan erg tevreden te zijn over het niveau en de bereikbaarheid van de (gast)docenten.

Van de opleidingscoördinatie vernam het panel dat het kernteam van docenten onderhevig is aan het personeelsbeleid, waar professionalisering rond competentiegericht onderwijs en evalueren een van de kernpunten is.

Opleidingsspecifieke voorzieningen

De masteropleiding Design maakt gebruik van de voorzieningen van de WdKA. De elektronische leeromgeving, die het panel kon inkijken, speelt een belangrijke rol in de opleiding Design: als studiegids, voor de verwijzing naar bronnen en literatuur, voor de links naar de research blogs, als forum voor studenten en docenten.

Het panel kon tijdens de rondleiding kennis nemen van de faciliteiten en kreeg een rondleiding langs de verschillende 'stations' binnen de WdKA. Stations ondersteunen de onderwijsvisie van de WdKA in de zin dat ze niet het eigendom zijn van een bepaalde vakgroep, maar het knooppunt waar studenten en docenten uit verschillende richtingen en jaren mekaar ontmoeten en de expertise vinden om hun werk te realiseren. Deze stations worden ook ingezet voor de Master Design.

De studenten gaven tijdens de site visit aan tevreden te zijn over de geboden faciliteiten.

Overwegingen

Het panel is positief over de heldere opbouw van de studie via de twee leerlijnen Nieuwe Praktijken en Onderzoek en over de stimulerende onderwijsomgeving die aan de studenten geboden wordt. Het panel is van mening dat de gekozen werkvormen passen bij de te ontwikkelen competenties. Hoewel het panel vindt dat de voorstelling van het onderwijsmodel, met twee leerlijnen, zeven competenties en instrumenten als de 'design research' cirkel en de zandloper, complex is, heeft ze kunnen vaststellen dat het model gedragen wordt door de docenten en begrijpelijk is voor de studenten.

Ondanks initiële reserves is het panel ervan overtuigd dat studenten en docenten in de opleiding de mogelijkheid krijgen om aan onderzoek te doen op een manier die hen verrijkt en hen naar het masterniveau toe leidt. Dit kan zowel 'ten behoeve van', 'voor' als 'door' design. Hoewel deze laatste component in het informatiedossier onderbelicht bleef, is het panel van oordeel dat 'onderzoek door design', en met name de manier waarop deze invalshoek instrumenteel in het onderwijs wordt ingezet, goed bij het profiel van de opleiding past. Het panel adviseert dit nadrukkelijker in de profilering van het onderwijsmodel naar voren te laten komen.

Ook wat betreft het realiseren van kennisverdieping is het panel van mening dat de opleiding aan de maat is. Conform het masterniveau wordt doorheen het curriculum aan de opbouw van kennis, vaardigheden en attitudes gewerkt. Studenten volgen weliswaar individuele trajecten en verdiepen zich niet in dezelfde mate in alle nieuwe kennis die hen wordt aangeboden, maar verdiepen zich na een beargumenteerde keuze vervolgens wel in uitgekozen thema's of methoden.

Het panel heeft vastgesteld dat doorheen het curriculum en dankzij de gebruikte onderwijsvorm, er garanties aanwezig zijn dat de groeicurve van bachelor- naar masterniveau in principe door elke aparte student gerealiseerd kan worden. Het panel apprecieert hierbij de mate van persoonlijke begeleiding die aan de studenten wordt aangeboden. Hoewel er kanttekeningen te maken zijn bij de huidige werking van de research blog, wordt hierdoor wel de ontwikkeling van de studenten gedocumenteerd, wat lovenswaardig is.

Het panel heeft kunnen vaststellen dat instromers dankzij hun maturiteit en motivatie bewust invulling kunnen geven aan de opleiding en in twee jaar de groei naar masterniveau kunnen realiseren.

Het panel vindt dat de opleidingsspecifieke voorzieningen aan de maat zijn en dat het docentenkorps in staat is om de eindkwalificaties en de specifieke onderwijsaanpak van de opleiding te realiseren. Waar inhoudelijke expertise in het kernteam ontbreekt, wordt het werkveld opgezocht, en is de opleiding in staat om (gast)docenten aan te trekken die belangrijke toegevoegde waarde kunnen brengen. Het panel apprecieert dat er goed wordt samengewerkt met de lectoraten binnen de Hogeschool Rotterdam.

Hoewel het panel van mening is dat de gekozen onderwijsvorm goed kan werken, zit er ook een belangrijke valkuil in de intensiteit van het onderwijsmodel, voor zowel studenten als docenten. Het panel stelde vast dat de opleiding werkt met een klein kernteam, met daarrond een zeer wisselend team van (gast)docenten, vaak met een zeer beperkte aanstelling. Dit maakt op opleiding kwetsbaar en biedt extra uitdagingen op het vlak van het verankeren van de eindkwalificaties, visie en onderwijsmodel van de opleiding, zeker gezien

het gekozen onderwijsconcept. Het panel benadrukt dat deze uitdaging hoog op de agenda moet staan, zeker indien in de toekomst de geambieerde instroom op jaarbasis wordt gehaald. Ook raadt het aan om de in huis aanwezige expertise in design research te versterken, bijvoorbeeld door een lectoraat over deze thematiek.

Op detailniveau is het panel van mening dat het ondernemerschap meer benadrukt mag worden in de opleiding; de aandacht voor de meer bedrijfskundige aspecten kanten van bijvoorbeeld het programmaonderdeel Creatieve verdienmodellen is wat summier.

Samenvattend is het panel van mening dat het programma, het personeel en de opleidings specifieke voorzieningen het voor de instromende studenten mogelijk maakt de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Conclusie: Voldoet

4.3 Toetsing

4.3.1 Standaard 3

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Het panel raadpleegde het 'Kerndocument Competenties, programma en toetsing', waarin het toetsbeleid van de Master Design wordt uitgewerkt en de samenhang tussen de competenties, het programma en de toetsing zichtbaar wordt gemaakt. Ook werd de Onderwijs- en Examenregeling (OER) geconsulteerd, die aanvullend op het kerndocument een uitspraak doet over de externe assessoren en het afstudeertraject. Het panel stelde uit het informatiedossier en tijdens de gesprekken vast dat de WdKA over een toets- en examencommissie beschikt. Deze beide commissies opereren op het niveau van de instelling en zijn dus niet opleidings specifiek. De verantwoordelijkheid voor de borging van de kwaliteit van de toetsen is door de examencommissie gemandateerd aan de toetscommissie, die volgens een werkplan de doelmatigheid, betrouwbaarheid en validiteit van de toetsing nagaat.

Het panel ging tijdens de gesprekken dieper in op een aantal aspecten van het toetsbeleid. Zo werd met verschillende gespreksgroepen besproken hoe de prestaties van de studenten, die heel uiteenlopend van vorm en inhoud kunnen zijn, en bovendien door verschillende docenten(teams) worden geëvalueerd, op vergelijkbare wijze beoordeeld worden. Van de docenten vernam het panel dat voor wat betreft de beoordelingen in de Leerlijn Onderzoek structureel, per beoordelingsronde, gekalibreerd wordt. Collegiale consultatie vindt bovendien ook voor de toetsafname plaats. Het panel las dat bovendien in de kwaliteitszorggesprekken aandacht wordt besteed aan de toetsing. Van de vertegenwoordiger van de toetscommissie hoorde het panel dat voor het afnemen van het eindassessment de docenten van het kernteam een professionaliseringstraject hebben gevolgd. Externe deskundigen die betrokken zijn bij het eindassessment krijgen een uitgebreide briefing, wat tijdens de gesprekken met de gastdocenten bevestigd werd. Ook werd uitgelegd dat er procedures in voege zijn, die gevolgd dienen te worden indien de evaluatie van verschillende beoordelaars erg van elkaar afwijkt.

De eigenlijke toetsing in de opleiding bestaat uit drie componenten: de toetsing van de leerlijnen; de toetsing van de vrije keuzeruimte; en het eindexamen. Binnen de leerlijnen vindt de toetsing plaats aan het einde van elk tijdvak en gebeurt de toekenning van de EC's op dat moment. Per tijdvak, zo kon het panel vaststellen in het informatiedossier, worden de beoordelingscriteria en gedragsindicatoren nauwgezet beschreven.

De leerlijn Nieuwe Praktijken sluit de tijdvakken af met tussengesprekken, die een reflectief karakter hebben, en een eindassessment (of eindexamen, zie hieronder), dat integratief van aard is in de zin dat het gaat over de ontwikkeling van de competenties die in beide leerlijnen aan bod komen. De leerlijn Onderzoek sluit de periodes af met een presentatie of een (deel van de) publicatie. De coach, zo las het panel, geeft schriftelijk feedback op het proces, maar beoordeelt niet zelf. De feedback van de coaches kan wel beargumenteerd worden meegenomen in de beoordeling. In de Vrije Keuzeruimte wordt de persoonlijke inbreng van de student zowel formatief als summatief geëvalueerd.

Het eindexamen bestaat uit drie componenten: een eindproject, een publicatie en een eindassessment. In combinatie bewijzen ze dat de student het beoogde eindniveau heeft bereikt. Het eindproject is deels gebaseerd op de uitkomst van de design research. Het uiteindelijke ontwerp komt voort uit de opdracht. De publicatie beargumenteert het hele traject van onderzoek in beeld en tekst.

In het informatiedossier las het panel dat het eindassessment wordt beoordeeld door een panel bestaande uit een docent, een extern deskundige en een lector. Hoewel de docenten bevestigden dat er steeds drie examinatoren zijn, vernam het panel van de vertegenwoordigers van het opleidingsmanagement dat de externe deskundige enkel, advies geeft, dat meestal echter wel wordt gevolgd.

De evaluatoren moeten een uitspraak doen over het behalen van het masterniveau. Het informatiedossier geeft een aantal criteria aan, op basis waarvan dit masterniveau kan worden aangetoond: (1) de bijdrage van het design research en de publicatie aan de ontwikkelingen in het eigen vakgebied en de maatschappij; (2) het zicht op veranderende rollen in de beroepspraktijk en het vermogen van de masterstudent om dit mee vorm te geven; (3) de manier waarop de masterstudent zijn design research positioneert in het beroepenveld en een toegevoegde waarde heeft voor zijn professionele peers. De kwaliteit van het onderzoek, de gehanteerde ontwerpmethodes en de innovatie zijn in dit gesprek niet aan de orde, omdat ze al worden getoetst in het kader van de leerlijn Onderzoek.

Het panel kon in het informatiedossier en de site visit de beoordelingsformulieren inkijken, die voor de toetsonderdelen worden gebruikt. Op deze formulieren worden duidelijk de gedragsindicatoren uitgewerkt, die getoond moeten worden door de student. Bovendien wordt ook het masterniveau apart als onderdeel opgenomen, in de vorm van de 'rigorclaim' en de 'relevantieclaim' van het beoordeelde werk.

De studenten gaven aan tevreden te zijn over de manier van toetsing en zagen de beoordelingen aan het einde van de periodes ook als echte leermomenten door de zorgvuldige feedback die ze hebben ontvangen. Doorheen de hele opleiding wordt naar de competenties verwezen en door de startkwalificatie zijn studenten verplicht zichzelf te positioneren ten aanzien van de competenties, wat de vertrouwdheid van de studenten met de competenties in de hand werkt.

Overwegingen

Het panel is van mening dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Het toetsysteem is conform de onderwijsvisie van de opleiding gericht op persoonlijke ontwikkeling, met veel formatieve toetsmomenten. Eerder dan aparte opleidingsonderdelen te toetsen, gebeurt integratieve toetsing aan het einde van elke periode, met het eindexamen aan het einde van de opleiding als moment waarop de studenten bewijzen het masterniveau te hebben bereikt. Het panel apprecieert dat bij het eindassessment drie personen betrokken zijn, maar vraagt de opleiding meer duidelijkheid te scheppen over de rol van elk van de aanwezigen in het assessment (adviserende rol of beoordelaar).

Deze integratieve toetsing past volgens het panel goed bij het onderwijsconcept van de opleiding. Omdat het bij deze vorm van toetsing moeilijker is dan bij klassieke toetsing om na te gaan in welke mate alle verschillende componenten van de opleiding verworven zijn, beschouwt het panel een gedegen en kwaliteitsvol toetsbeleid als een noodzakelijke voorwaarde om vertrouwen te hebben in de kwaliteit van het toetsmechanisme als geheel.

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding is ingebed in een solide systeem van kwaliteitszorg van de toetsing. De betrouwbaarheid van de toetsing wordt in de hand gewerkt door toepassing van het meerogenprincipe, door het feit dat er veel momenten van (formele) toetsing zijn, door het gebruik van gedragsindicatoren, door de inzet van collegiale toetsing en door de training die het kernteam heeft genoten. De validiteit van de toetsing is geborgd door integratief en competentiegericht te toetsen. Studenten en docenten vinden de toetsing en de beoordeling transparant en correct. De opleiding kan bovendien een beroep doen op een ervaren en goedwerkende examen- en toetscommissie. Het panel raadt evenwel aan om nauwgezet op te volgen of de toets- en examencommissies, die op instituutsniveau opereren, de specifieke noden van deze masteropleiding adequaat kunnen opvolgen. Ook beveelt het panel aan om de kwaliteit van de toetsing blijvend te verbeteren, en de kalibratie tussen beoordelaars, die nu voor sommige evaluaties reeds plaatsvindt, structureel in de opleiding te verankeren. Gezien de zeer wisselende stafbezetting in de opleiding, vaak met slechts een beperkte aanstelling, acht het panel dit essentieel om de kwaliteit van de toetsing te waarborgen.

Het panel is van mening dat de beoordelingsformulieren erg gedetailleerd zijn, wat de invulling ervan ingewikkeld maakt en het geven van feedback bemoeilijkt. Het panel raadt daarom aan deze formulieren waar mogelijk te vereenvoudigen.

Conclusie: Voldoet

4.4 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen

4.4.1 Standaard 4

De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar.

Bevindingen

Het panel las in het informatiedossier dat de Master Design een bekostigde opleiding is. Aangezien daadwerkelijke bekostiging pas achteraf plaatsvindt, zal er een voorfinanciering van de opleiding plaatsvinden. De Hogeschool Rotterdam stelt zich garant voor de

uitvoering van het programma en geeft de garantie aan de studenten die met de opleiding beginnen dat ze het volledige mastertraject kunnen volgen. Dat wil zeggen in ieder geval in het jaar dat nodig is om tot een volledige afronding van de opleiding te komen. Tijdens de gesprekken bevestigde de vertegenwoordiger van het onderwijsinstituut de afstudeergarantie die aan instromende studenten wordt geboden.

Het panel kon de begroting inkijken en las dat de master op het vlak van faciliteiten, huisvesting en ict gebruik kan maken van de omgeving die de WdKA biedt.

Overwegingen

Het panel heeft vastgesteld dat studenten van het instellingsbestuur de garantie krijgen dat ze het programma volledig kunnen doorlopen. Ook worden de nodige financiële voorzieningen ter beschikking gesteld om dit waar te kunnen maken.

Conclusie: Voldoet

4.5 Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding

De kwaliteit van de nieuwe opleiding is positief. Het panel is van oordeel dat de beoogde eindkwalificaties van de opleiding geconcretiseerd zijn en voldoen aan internationale eisen. Het panel apprecieert met name dat het profiel van de opleiding afgestemd is op het veranderende praktijkveld en is van mening dat de inbedding van een Designopleiding binnen de kunstacademie een duidelijke toegevoegde waarde heeft.

Het panel is van mening dat het programma, het personeel en de opleidings specifieke voorzieningen het voor de instromende studenten mogelijk maakt de beoogde eindkwalificaties te realiseren. Het panel heeft wel een belangrijke uitdaging geïdentificeerd voor het leveren van een kwaliteitsvolle leeromgeving, namelijk de kwetsbaarheid van het docentenkorps in de vorm van het beperkte kernteam. Voor dit mogelijke struikelblok heeft het panel echter voldoende garanties gekregen om vertrouwen te stellen in de procedures die aanwezig zijn. De opleiding is zich zeer bewust van de kwetsbaarheid van haar docentenkorps en ze kan een beroep doen op een groot en breed netwerk van ervaren onderzoekers en ontwerpers. Bovendien maakt de opleiding deel uit van een geconsolideerd instituut, dat zal sturen op continuïteit.

Het panel is van oordeel dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Het toetsstelsel is conform de onderwijsvisie van de opleiding gericht op persoonlijke ontwikkeling, met veel formatieve toetsmomenten. Eerder dan aparte opleidingsonderdelen te toetsen, gebeurt integratieve toetsing aan het einde van elke periode, met het eindexamen aan het einde van de opleiding als moment waarop de studenten bewijzen het masterniveau te hebben bereikt. Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding is ingebed in een solide systeem van kwaliteitszorg van de toetsing.

Het panel heeft bovendien geconstateerd dat de instelling aan studenten de garantie geeft dat het programma volledig kan worden doorlopen en toereikende financiële voorzieningen beschikbaar stelt.

4.6 Graad en CROHO-onderdeel

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Master of Arts
Het panel adviseert het volgende CROHO-onderdeel voor de opleiding: Taal en Cultuur,
subonderdeel Beeldende Kunst en Vormgeving.

5 Overzicht oordelen

Onderwerp	Standaarden	Oordeel
1 Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoet
2 Onderwijsleeromgeving	2. Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Voldoet
3 Toetsing	3. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing	Voldoet
4 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	4. De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Voldoet
Algemene conclusie	<i>Het visitatiepanel beantwoordt de vraag of de opleiding voldoet aan de kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.</i>	Positief

Bijlage 1: Competenties Master Design

Competenties Master Design	Gedragsindicatoren Master Design
<p><u>C1. Creërend Vermogen</u> De ontwerper kan zelfstandig innovatief, onderscheidend en imaginatief ontwerp realiseren en positioneren in een markt.</p>	<p><u>Gedragsindicatoren creërend vermogen</u></p> <p>1.1 De ontwerper vertaalt complexe ontwerp- en onderzoeksvragen naar een onderscheidend en innovatief ontwerp;</p> <p>1.2 De ontwerper ziet kansen vertaalt dit naar ontwerp voor de bijbehorende gebruikers.</p> <p>1.3 De ontwerper beschikt over een helicopterview waarmee onderzoek naar producten, communicatie, processen en diensten vertaald kan worden naar een betekenisvol ontwerp.</p> <p>1.4 De ontwerper veroorzaakt via het ontwerp (zintuiglijke) ervaringen.</p>
<p><u>C2. Onderzoekend Vermogen</u> De ontwerper kan relevante onderwerpen en vragen herkennen, analyseren en positioneren, ter zake doende onderzoeksvragen formuleren en onderzoeksmethoden ontwikkelen en gebruiken.</p>	<p><u>Gedragsindicatoren onderzoekend vermogen</u></p> <p>2.1 De ontwerper onderzoekt om te ontwerpen, en/of onderzoekt door middel van ontwerp en/of doet onderzoek naar ontwerp.</p> <p>2.2 De ontwerper kent (recente, theoretische) inzichten binnen (wetenschappelijke) disciplines en onderzoeksdomeinen en kan deze door vertalen naar een ontwerp;</p> <p>2.3 De ontwerper formuleert een onderzoeksvraag, bepaalt de strategie voor een designresearch, doet (methodisch) onderzoek en vertaalt uitkomsten naar een ontwerp.</p>
<p><u>C3. Innoverend vermogen</u> De ontwerper kan zijn werk en werkwijze blijvend ontwikkelen, verdiepen en innoveren en daarmee veranderingen tot stand brengen in het vakgebied en de maatschappij.</p>	<p><u>Gedragsindicatoren innoverend vermogen</u></p> <p>3.1 De ontwerper draagt bij aan nieuwe ontwikkelingen binnen vakgebied en maatschappij;</p> <p>3.2 De ontwerper ontwikkelt, ontwerpt en genereert veranderprocessen (mede) en kan de bedrijfs- of instellingsstrategie hier (mede) op afstemmen.</p>
<p><u>C4. Organiserend vermogen</u> De ontwerper kan complexe projecten in samenwerking met meerdere disciplines opzetten, ontwerpen en aansturen.</p>	<p><u>Gedragsindicatoren organiserend vermogen</u></p> <p>4.1 De ontwerper draagt zorg voor onderlinge afstemming tussen deelnemende disciplines;</p> <p>4.2 De ontwerper plant en budgetteert met oog voor de inhoud;</p> <p>4.3 De ontwerper herkent veranderende rollen in het beroepsdomein, maakt zich dit eigen en vormt ze</p>

	<p>mede;</p> <p>4.4 De ontwerper ontwikkelt en realiseert relevante nieuwe verdienmodellen;</p> <p>4.5 De ontwerper herkent de wereld als een geheel met verbonden delen, en verhoudt zich tot de mogelijkheden daarbinnen te handelen.</p>
<p><u>C5. Communicatief vermogen</u></p> <p>De ontwerper kan visie, onderzoek, concept en ontwerp overtuigend delen met en presenteren aan experts en betrokkenen binnen en buiten het vakgebied.</p>	<p><u>Gedragindicatoren communicatief vermogen</u></p> <p>5.1 De ontwerper publiceert met inachtneming van een theoretisch en methodisch kader over onderzoeksproces, uitkomsten en ontwerp;</p> <p>5.2 De ontwerper kan onderzoeksproces en ontwerp overleggen met en uitleggen aan relevante gebruikers;</p> <p>5.3 De ontwerper reflecteert in de researchblog, in gesprekken en presentaties op het ontwerp-onderzoeksproces en ontwerp.</p>
<p><u>C6. Omgevingsgerichtheid</u></p> <p>De ontwerper kan de grotere context waarin zijn werk(wijze) en onderzoek zich bevinden kritisch beschouwen en veranderen.</p>	<p><u>Gedragindicatoren omgevingsgerichtheid</u></p> <p>6.1 De ontwerper verhoudt zich tot de actualiteit van beroep en maatschappij;</p> <p>6.2 De ontwerper ontwikkelt via het ontwerp relevante oplossingen of openbaar debat over deze actualiteit;</p> <p>6.3 De ontwerper beschikt over inlevingsvermogen in de positie van opdrachtgevers, gebruikers en publiek.</p> <p>6.4 De ontwerper neemt een ethisch standpunt in binnen het eigen ontwerponderzoek.</p>
<p><u>C7. Vermogen tot samenwerken</u></p> <p><i>De ontwerper zoekt en initieert relevante samenwerkingen om ontwerp te realiseren.</i></p>	<p><u>Gedragindicatoren vermogen tot samenwerken</u></p> <p>7.1 De ontwerper kan andere disciplines betrekken en aansturen ten behoeve van product- en projectontwikkeling;</p> <p>7.2 De ontwerper werkt multi-, inter- of transdisciplinair in een (in)formele omgeving aan een ontwerp;</p> <p>7.3 De ontwerpers beschikt over empathisch vermogen en toont dat in het leiden van en samenwerken met gebruikers en partners.</p> <p>7.4 De ontwerper ontwikkelt co-design trajecten en neemt gereflecteerd de maatschappelijke, sociale en culturele achtergrond van de partners in acht. Hij ontwikkelt communicatie en werkt online (internationaal) samen;</p>

Bijlage 2: Curriculumschema

	PROGRAMMA	SEMESTER 1 oriëntatie	SEMESTER 2 concept	SEMESTER 3 ontwerp	SEMESTER 4 realisatie
PROGRAMMA	lezingen en workshops Leerlijn Nieuwe Praktijken	Open Lezing 01 / Open Design Open Lezing 02 / Creatief Ondernemerschap Open Lezing 03 / Identiteit Open Lezing 04 / Service Design	Open Lezing 05 / Datavisualisatie Open Lezing 06 / Networked Media	Creatief Ondernemen 01 / Participatie Creatief Ondernemen 02 / Participatie Organiseren Creatief Ondernemen 03 / Nieuwe Verdienmodellen Creatief Ondernemen 04 / Nieuwe Verdienmodellen Organiseren	Creatief Ondernemen 05 / Organisatie Creatief Ondernemen 06 / Organisatie Organiseren
	Lezingen en workshops Leerlijn Design Research	Introductie Master Design 01-02/Methodiek Master Design Introductie Master Design 03-04/Kennismaking --- Research blog 01 / Mapping Research Blog 02 / Trails Research Blog 03 / Categorie & Tag Research Blog 04 / WordPress Research Blog 05 / Experts Research Blog 06 / Design Research Interventies Research Blog 07 / Redactie Research Blog 08 / Leeswijzer --- Reflectie/Pitch & Feedback <i>meerdere sessies</i>	Research Blog 09-10/Design Documentary Research Blog 11-12/Infographics Research Blog 13-16/Publicatie Research Blog 17-18/Publicatie DDW --- Reflectie / Pitch & Feedback <i>meerdere sessies</i> Reflectie / Werksessie & Coaching <i>meerdere sessies</i> Reflectie / Werksessie & Peer Coaching <i>meerdere sessies</i> --- Reflectie 03-04 / Voorbereiding Assessment 2 ---	Reflectie/Pitch & Feedback <i>meerdere sessies</i> Reflectie/Werksessie & Coaching <i>meerdere sessies</i> Reflectie / Werksessie & Peer Coaching <i>meerdere sessies</i> --- Reflectie 05-06 / Voorbereiding Assessment 3 --- Studentprogramma <i>meerdere sessies</i>	Reflectie/Pitch & Feedback <i>meerdere sessies</i> Reflectie/Werksessie & Coaching <i>meerdere sessies</i> Reflectie / Werksessie & Peer Coaching <i>meerdere sessies</i> --- Reflectie 07-08 / Voorbereiding Examen --- Studentprogramma <i>meerdere sessies</i>

		Reflectie/Werksessie & Coaching <i>meerdere sessies</i> Reflectie / Werksessie & Peer Coaching <i>meerdere sessies</i> --- Reflectie 01-02 / Voorbereiding Assessment 1 --- Critical Reading 01 / Close Reading Critical Reading 02 / Argumentatie & Stijl Critical Reading 03 / Cross Close Reading --- Methode 01/Mapping Methode 02/Cultural Probes Methode 03-08/Participatory Design --- Studentprogramma <i>meerdere</i> <i>sessies</i>	Critical Reading 04-05 / Publicatie & Close Reading --- Methode 09-10 / Conversation Piece DDW --- Studentprogramma <i>meerdere</i> <i>sessies</i>		
--	--	--	---	--	--

Bijlage 3: Samenstelling panel

- Voorzitter: Dr. M.S. Leloux, directeur bureau Kennistransfer, Universiteit van Amsterdam;
- Leden:
 - Prof. Dr. Ir. M.C. van der Voort, adjunct-hoogleraar Human Centered Design, Universiteit Twente;
 - Ad Van Rosmalen, departementshoofd Sint Lucas, Karel De Grotehogeschool Antwerpen;
- Student-lid: Ferdi Verhulst, bachelorstudent Geschiedenis, Universiteit Utrecht..

Mirjam Leloux is de oprichter van Leloux, Science & Business. Zij heeft meer dan 15 jaar ervaring in commercialiseringprocessen van technologieën voor universiteiten en kennisinstellingen, uitvinders en bedrijven. Sinds 2004 is zij werkzaam als consultant op het gebied van technology transfer en octrooi- exploitatie. Daarvoor werkte zij als projectleider en Marketing Manager bij Akzo Nobel en was binnen de voedselindustrie werkzaam als onderzoeker. Per 1 januari is zij directeur van het bureau kennistransfer van de Universiteit van Amsterdam. Daarnaast heeft zij een ruime ervaring als voorzitter van panels bij onderwijsvisitaties in het hoger onderwijs.

Prof. Dr. ir. Mascha van der Voort heeft meer dan 15 jaar ervaring in gebruikersgericht ontwerpen. Ze beschikt over omvangrijke kennis van user-centred design methoden en gereedschappen en de toepassing ervan. Kenmerkend voor Mascha is haar vermogen om ontwerpers en besluitvormers te ondersteunen in het proces om de behoeftes van hun belanghebbenden te vertalen in een effectieve, efficiënte en tevredenstellende oplossing. Als adjunct-hoogleraar Human Centred Design van de Universiteit Twente staat Mascha aan de wieg van state-of-the-art ontwerpmethoden die ontwerpers in staat stellen de behoeftes van gebruikers te achterhalen en producten te ontwerpen die daarbij aansluiten. Door haar multidisciplinaire achtergrond vinden de ontwikkelde methoden hun toepassing binnen projecten in de consumentenmarkt, gezondheidszorg en automobieliindustrie. Mede vanuit haar rol als co-director van het DesignLab onderzoekt Mascha de rol van multidisciplinair ontwerpen in het vertalen van wetenschap naar maatschappelijke vraagstukken en omgekeerd.

Ad van Rosmalen is directeur van de academische kunsthogeschool Sint Lucas Antwerpen en zit onder andere in de raad van bestuur van ESCAUTVILLE, een organisatie ter ondersteuning van de audiovisuele kunsten te Antwerpen. Als curator/samensteller is hij betrokken bij tentoonstellingen in binnen- en buitenland. De heer Van Rosmalen neemt regelmatig deel aan jury's en commissies, waaronder de Mondriaan Stichting. Hij geeft gastlessen in zowel binnen- als buitenland, onder andere in Chelsea. De heer Van Rosmalen heeft als auteur van teksten over kunst en vrij werk in de kunst meerdere publicaties op zijn naam staan, waarvan zijn laatste 'Een Rosa Poëtica', toneel over kunst.

Ferdi Verhulst behaalde zijn bachelor Geschiedenis aan de Universiteit. In 2013-2014 was hij lid van Faculteitsraad van de Faculteit Geesteswetenschappen.

Alle panelleden hebben een onafhankelijkheids- en onpartijdigheidsverklaring ingevuld en ondertekend.

Het panel werd bijgestaan door drs. Henri Ponds, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator en dr. Jetje De Groof, freelance, secretaris.

Bijlage 4: Programma locatiebezoek

Het panel heeft een bezoek gebracht aan de locatie op 22 september 2015.

Locatie: Willem de Kooning Academie, Rotterdam

Programma:

Tijd	Onderdeel	Namen en functies deelnemers
09.00 - 09.30	Ontvangst en kort vooroverleg	Panel
09.30 – 10.00	Sessie 1 – gesprek vertegenwoordiger onderwijsinstituut	Dhr. Jeroen Chabot, directeur Willem de Kooning Academie
10.00 - 11.00	Sessie 2 – presentatie en gesprek vertegenwoordigers opleidingsmanagement	Mw. Harma Staal, hoofd opleiding Mw. Hanneke Brier, hoofd docent design research
11.00 – 11.15	Pauze	Panel
11.15 – 12.00	Sessie 3 – gesprek vertegenwoordigers werkveld	Mw. Kitty de Jong Zakelijk consultant Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers (BNO) Bestuurslid Bureau of European Design Association (BEDA) Lid beroepenveldcommissie Mw. Liesbeth Huybrechts Postdoctoraal onderzoeker met een specialisatie in participatief design, design en maatschappij en design methoden aan de Faculteit Architectuur en Kunsten, onderzoeksgroep ArcK, UHasselt Lid beroepenveldcommissie Dhr. Gijs Ockeloën Design en consultancy bureau Reframing Studio Lid externe klankbordgroep Mw. Sietske Klooster Embodied Design Engineer de MelkSalon Gesprekspartner voor de opleiding
12.00 - 12.30	Sessie 4 – gesprek vertegenwoordigers examencommissie en opleidingscommissie	Dhr. Jan van Heemst, voorzitter examencommissie WdKA Dhr. Danai Fuengshunut, lid opleidingscommissie WdKA Mw. Johanneke van der Ziel, voorzitter toetscommissie WdKA
12.30 - 13.15	Overleg panel tijdens lunch (besloten)	Panel

Tijd	Onderdeel	Namen en functies deelnemers
13.15 - 13.30	Bezoek voorzieningen (rondleiding)	Panel onder begeleiding van Mw Harma Staal
13.30 - 14.30	Sessie 5 – gesprek docententeam	Mw. Hanneke Brier Mw. Deanna Herst, hoofddocent en studentencoach kennisgebieden: theorie en open design, Mw. Moniek Driesse, ontwerper, gastdocent methode Subjective Mapping Dhr. Jop Japenga, ontwerper Afdeling Buitengewone Zaken en gastdocent participatory (hidden) design
14.30 - 15.00	Sessie 6 – gesprek studenten	Dhr. Jan Wessel Hovingh Eerstejaars student Master Product Design Interaction designer, docent NHL Leeuwarden Dhr. Bartel Timmermans Eerstejaars student Master Product Design Product ontwerper, docent product Ontwerpen IPO, Hogeschool Rotterdam Dhr. Gerard Jan van Leeuwen Eerstejaarsstudent Master Product Design Eigenaar / ontwerper Groninger Ontwerpers, promotor en docent visuele communicatie Hanze Hogeschool Dhr. Harold Linker Tweedejaars student Master Product Design Independent Arts and Crafts Professional, docent Willem de Kooning Academie, tutor Rotterdamse Academie voor Bouwkunst, tutor Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten Den Haag
15.00 - 15.15	Sessie 7 – tweede gesprek vertegenwoordigers opleidingsmanagement met aandacht voor zaken die nog onduidelijk zijn	Mw. Harma Staal Dhr. Jeroen Chabot
15.15 - 16.30	Overleg panel (besloten)	Panel
16.30	Beknopte terugkoppeling	Panel en team

Bijlage 5: Overzicht van bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding/instelling

- Aanvraagdossier Toets Nieuwe Opleiding Master Design
- Opleidingsprofiel Master Design
- Bijlagen 1-15 bij aanvraagdossier Toets Nieuwe Opleiding Master Design

Documenten beschikbaar gesteld tijdens locatiebezoek

- Opleidingsprofiel (2015)
- Opleidingsjaarverslag (2014)
- Opleidingsplan (2015)
- Professionaliseringsplan WdKA (2013 – 2016)
- Strategisch beleidsplan WdKA (2012 – 2015), hoofdstukken B II en D II
- Overzicht docenten en gastdocenten (inclusief CV's)
- Beleidsnotitie Studeren met een functiebeperking binnen de Willem de Kooning Academie (WdKA) (nov. 2012)
- Protocol kwaliteitszorg WdKA (2015)
- Evaluatieverslagen opleiding (2014 - 2015)
- Opleidingscommissie verslagen (2014 – 2015)
- Examencommissie verslagen (2014 – 2015)
- Elektronische leeromgeving Master Design
- Studiemateriaal (hard copy uit ELO)
- Studentenwerk per toetsonderdeel Onderzoek A, Onderzoek B, Nieuwe Praktijken, Vrije Keuzeruimte plus beoordelingen (hard copy en digitaal),
- Literatuurlijst Master Design en diverse boeken

Bijlage 6: Lijst met afkortingen

ba	bachelor
EC	European Credits (studiepunten)
ELIA	European League of Institutes of the Arts
hbo	hoger beroepsonderwijs
ma	master
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OER	Onderwijs- en examenregeling
WdKA	Willem de Kooning Academie

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op beperkte toetsing van de nieuwe opleiding hbo-Master Design van de Willem de Kooning Academie (Hogeschool Rotterdam).

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)

Parkstraat 28

Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG

T 31 70 312 23 00

E info@nvao.net

W www.nvao.net

Aanvraagnummer 003888